

FIIA 18/2014

COMMENT

Katja Creutz
Tutkija
Ulkopoliittinen instituutti

Palestiinalaishallinto hakeutuu kansainvälisille foorumeille > Kansainvälisten järjestöjen ja sopimusten jäsenyydellä tavoitellaan parempia vaikutusmahdollisuuksia

Palestiinalaishallinto tavoittelee useiden kansainvälisten järjestöjen ja sopimusten jäsenyyttä. Tavoitteena on vahvistaa palestiinalaisten asemaa tulevissa rauhan- neuvotteluissa, mutta pysyvä ratkaisu Israelin ja palestiinalaisten konfliktiin on saavutettavissa vain neuvottelujen kautta.

Israelin ja palestiinalaisten välisten rauhanneuvotteluiden kariutuminen viime keväänä sekä Israelin ja Gazaan hallitsevan Hamasin viime kesänä käymä sota ovat saaneet Palestiinalaishallinnon arvioimaan uudelleen itsenäistymiseen tähtäävää strategiaansa. Palestiinalaiset ovat ryhtyneet etsimään keinoja vaikutusvaltansa lisäämiseksi kansainvälisillä foorumeilla ja itsenäisyytensä edistämiseksi sitä kautta. Palestiinalaisten tavoitteena on osoittaa, että umpikujaan ajautuneita neuvotteluja on voitava jatkaa.

Yksi palestiinalaisten näkyvimmistä kampanjoista on YK:n turvallisuusneuvostolle toimitettu päätöslauselmaluonnos, jolla pyritään asettamaan takaraja Israelin vetäytymiselle miehittämiltään alueilta marraskuuhun 2016. Palestiinalaiset ovat kuitenkin toistaiseksi saaneet vasta seitsemän turvallisuusneuvoston jäsenmaan tuen. Päätöslauselman hyväksyminen edellyttäisi yhdeksää puoltavaa ääntä.

Vaikka palestiinalaiset saisivat tuekseen vielä kaksi puuttuvaa ääntä, ei päätöslauselmalla ole mahdollisuuksia tulla hyväksytyksi, sillä Yhdysvallat käyttäisi melko varmasti veto-oikeuttaan sen torjumiseksi. Tämän ei tulisi kuitenkaan olla esteenä asiasta käytävälle

keskustelulle, joka on tärkeä osa turvallisuusneuvoston työtä. Jos asia etenee äänestykseen asti, rauhanneuvottelujen pattitilanne ja koko Israel-Palestiina-konflikti nousee kansainvälisen huomion kohteeksi.

Palestiinalaishallinto on jo aiemmin päättänyt pyrkiä liittymään useisiin kansainvälisiin järjestöihin. Näihin kuuluvat muun muassa Kansainvälinen siviili-ilmailujärjestö ICAO, Maailman postiliitto UPU ja Maailman terveysjärjestö WHO. Lisäksi Palestiina pyrkii liittymään useisiin kansainvälisiin ihmis- oikeus- ja humanitaarisen oikeuden sopimuksiin.

Palestiinalaishallinto on myös ilmoittanut, että ellei neuvotteluissa edetä kohti kahden valtion mallia, se tulee jättämään uusia jäsenyyshakemuksia vielä kymmeneen kansainvälisiin järjestöihin. Palestiinalaiset eivät silti halua ärsyttää Israelia tai Yhdysvaltoja liikaa, eivätkä sen vuoksi ole hakeneet jäsenyyttä kaikissa YK-järjestöissä.

Palestiinalaishallinto harkitsee myös Kansainväliseen rikostuomioistuimeen (ICC) liittymistä. Se olisi räjähdysherkkä siirto, sillä ICC:n tuomiovallan hyväksyminen mahdollistaisi Israelin miehityksen ja sotarikosten viemisen ICC:n tutkittaviksi. Esimakua tästä saatiin, kun pieni Komorien saarivaltio

nosti kanteen Israelia vastaan Mavi Marmara -laivan tapauksesta. Israelin sotilaat pysäyttivät Gazaan pyrkieneen, Komorien lipun alla purjehtineen avustuslaivan vuonna 2010, ja yhteenotossa sai surmansa yhdeksän laivalla matkustanutta. Marraskuun 2014 alussa ICC kuitenkin hylkäsi kanteen, koska väitetyt rikokset eivät olleet sen tulkinnan mukaan riittävän vakavia.

Palestiinalaiset harkitsevat nyt vakavasti, miten edetä ICC:n suhteen. Vuonna 2009 Palestiinalaishallinto antoi julkilausuman, jossa se ilmoitti hyväksyvänsä ICC:n tuomiovallan, mutta ICC torjui tämän Palestiinan tuolloisen kansainvälisoikeudellisen aseman vuoksi. Asia on kuitenkin muuttunut YK:n yleiskokouksen vuonna 2012 hyväksymän päätöslauselman myötä, jolla Palestiinalle myönnettiin YK:n tarkkailijavaltion asema. ICC:n mukaan Palestiina voi tämän päätöksen myötä hyväksyä ICC:n tuomiovallan.

Jää nähtäväksi, käyttäkö Palestiinalaishallinto tämän mahdollisuuden haastaakseen Israelin miehityksen ja siihen liittyvät rikokset. Niin Palestiinan vapautusjärjestö PLO kuin Hamas ovat ilmaisseet tukevan sa presidentti Mahmud Abbasia, jos hän päättää viedä asian eteenpäin. ICC:n tuomiovallan hyväksyminen vahingoittaisi kuitenkin entisestään

Ulkopoliittinen
instituutti

Kruunuvuorenkatu 4

PL 400

00161 Helsinki

Puhelin

(09) 432 7000

Fax

(09) 432 7799

www.fiia.fi

Ulkopoliittinen instituutti on eduskunnan yhteydessä toimiva, riippumaton tutkimuslaitos. Instituutti tuottaa korkeatasoista tutkimusta, joka tukee poliittista päätöksentekoa ja avointa keskustelua niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin.

Kaikki julkaisukäsikirjoitukset luetaan ja niitä kommentoidaan ainakin kahden kyseisen alan asiantuntijan toimesta julkaisujen korkean laadun varmistamiseksi. Julkaisut käyvät lisäksi läpi ammattimaisen kielitarkastuksen ja editointiprosessin. Julkaistavat näkemykset ovat kirjoittajien omia.

palestiinalaisten suhteita Israeliin ja voisi saada Yhdysvallat vetäytymään rauhanneuvotteluista.

Avoin kysymys on myös se, koituuko kansainvälisillä foorumeilla aktivoituminen palestiinalaisten hyödyksi. Eräänlaisena ennakkotapauksena voidaan pitää Kosovoa; Martti Ahtisaaren muotoilemassa rauhansuunnitelmassa Kosovon sallittiin hakea kansainvälisten järjestöjen jäsenyyttä ja liittyä kansainvälisiin sopimuksiin. Myöhemmin Kosovon asemasta keskusteltiin jopa Kansainvälisessä tuomioistuimessa (ICJ).

Itsenäisen ja elinkelpoisen Palestiinan valtion rakentaminen yksin kansainvälisiin järjestöihin suuntautumalla on kuitenkin epätodennäköistä ja voi kostautua palestiinalaisille. Kestävän rauhan aikaansaaminen edellyttää neuvotteluratkaisua Israelin kanssa. Kampanjointi kansainvälisillä foorumeilla voi kuitenkin auttaa muodostamaan kansainvälistä painetta Israelia kohtaan. Lisäksi Palestiinan valtio voi saada muutaman uuden tunnustuksen ulkovalloilta.